

Plenárisülés-dokumentum

B9-0409/2022 }
B9-0410/2022 }
B9-0412/2022 } RC1

14.9.2022

KÖZÖS ÁLLÁSFOGLALÁSRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

az eljárási szabályzat 144. cikkének (5) bekezdése és 132. cikkének (4) bekezdése alapján

amely a következő állásfoglalási indítványok helyébe lép:

B9-0409/2022 (S&D)

B9-0410/2022 (Renew)

B9-0412/2022 (PPE)

az emberi jogok fosszilis tüzelőanyagokkal kapcsolatos projektekbe történő beruházásokkal összefüggésben történő megsértéséről Ugandában és Tanzániában
(2022/2826(RSP))

Tomáš Zdechovský, Gheorghe Falcă, David McAllister, Magdalena Adamowicz, Sara Skytvedal, Peter Pollák, José Manuel Fernandes, Adam Jarubas, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Michaela Šojdrová, Paulo Rangel, Christian Sagartz, Sandra Kalniete, Seán Kelly, Benoît Lutgen, Vladimír Bilčík, Stelios Kypouropoulos, Miriam Lexmann, Michael Gahler, Isabel Wiseler-Lima, Ivan Štefanec, Jiří Pospíšil, Stanislav Polčák, Janina Ochojska, Loucas Foulas, Romana Tomc, Andrey Kovatchev, Traian Băsescu

az PPE képviselőcsoport nevében

Pedro Marques, Andrea Cozzolino, Pierre Larrourou, Maria Arena

az S&D képviselőcsoport nevében

RC\1263140HU.docx

PE734.593v01-00 }

PE734.594v01-00 }

PE734.596v01-00 } RC1

Katalin Cseh, Petras Auštrevičius, Izaskun Bilbao Barandica, Olivier Chastel, Vlad Gheorghe, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Ilhan Kyuchyuk, Karen Melchior, Urmas Paet, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Nicolae Ștefănuță, Ramona Strugariu, Dragoș Tudorache, Hilde Vautmans
a Renew képviselőcsoport nevében
Beata Kempa, Fabio Massimo Castaldo

Az Európai Parlament állásfoglalása az emberi jogok fosszilis tüzelőanyagokkal kapcsolatos projektekbe történő beruházásokkal összefüggésben történő megsértéséről Ugandában és Tanzániában (2022/2826(RSP))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Ugandáról és Tanzániáról szóló korábbi állásfoglalásaira,
 - tekintettel az emberi jogok védelmezőiről szóló uniós iránymutatásokra, valamint az online és offline véleménynyilvánítás szabadságáról szóló uniós emberi jogi iránymutatásokra,
 - tekintettel az Emberi Jogok 1948. évi Egyetemes Nyilatkozatára, amelyet Uganda aláírt, és különösen annak 9. cikkére,
 - tekintettel a Polgári és Politikai Jogok 1966. december 16-i Nemzetközi Egyezségokmányára, amelyet Uganda 1995. június 21-én ratifikált, és különösen annak 9. cikkére, amely garantálja az önkényes őrizetbe vételtől vagy letartóztatástól való mentességhez való jogot,
 - tekintettel az egyéneknek, csoportoknak és a társadalmi szervezeteknek az egyetemesen elismert emberi jogok és alapvető szabadságok előmozdításához és védelméhez való jogáról és az ezek iránti felelősségéről szóló 1998. december 9-én elfogadott ENSZ-nyilatkozatára (más néven „az emberi jogok védelmezőiről szóló ENSZ-nyilatkozat”),
 - tekintettel az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye Feleinek 2015. december 12-én Párizsban megrendezett 21. konferenciáján elfogadott és többek között az összes uniós ország, Uganda és Tanzánia által 2016. április 22-én aláírt Párizsi Megállapodásra,
 - tekintettel a közös Afrika–EU stratégiára,
 - tekintettel az ENSZ Közgyűlése által 2022. július 28-án elfogadott határozatra, amelyet 161 ország, köztük az összes uniós tagállam megszavazott, és amely a tiszta és egészséges környezethez való hozzáférést egyetemes emberi jognak nyilvánítja,
 - tekintettel eljárási szabályzata 144. cikkének (5) bekezdésére és 132. cikkének (4) bekezdésére,
- A. mivel az Albert-tó fejlesztési projektjében több partner vesz részt, és fő befektetője a TotalEnergies (Total) francia multinacionális olajvállalat, a China National Offshore Oil Corporation, az Ugandai Nemzeti Olajtársaság és a Tanzániai Kőolajfejlesztési Társaság vállalatokkal együtt; mivel a projektből származó kitermelést a tanzániai Tanga kikötőjébe szállítják egy határon átnyúló csővezetéken, a kelet-afrikai kőolajvezetéken (EACOP) keresztül; mivel a kelet-afrikai kőolajvezeték munkálatai 2022. február 1-jén indultak, és a tervek szerint 2025-re fejeződnek be; mivel a Total két nagy olajkutatási projektet indított Ugandában, amelyek egyike a Tilenga-projekt, amely a Murchison-vízesés természetvédelmi területén végzett olajfúrással jár;

- B. mivel az építési és üzemeltetési szakasz várhatóan további súlyos káros hatásokat fog okozni az olajkitermelés és a csővezetékek területén élő közösségek számára, többek között veszélyezteti a vízkészleteket, és helyrehozhatatlanul károsítja a régió gazdag természeti erőforrásaitól függő mezőgazdasági termelők, halászok és idegenforgalmi vállalkozások tulajdonosainak megélhetését; mivel az EACOP Tanzánia partjánál található tengeri létesítményei szökőár-kockázatnak kitett övezetben épülnek, védett tengeri területeket veszélyeztetve; mivel ezeket a kockázatokat a Holland Környezetvédelmi Vizsgáló Bizottság „Az EACOP-ra vonatkozó ismételt benyújtott környezeti és társadalmi hatásvizsgálat tanácsadói felülvizsgálata” című dokumentumában rögzítette, kiemelve különösen azt, hogy a vizeken és a vizes élőhelyeken átvezető összeköttetésekhez javasolt technika (nyílt árkok) jelentős negatív hatásokkal járhat, különösen a vizes élőhelyeken;
- C. mivel az olajmezők és a csővezeték-infrastruktúra fejlesztése által okozott kockázatok és hatások a beszámolók szerint már most is hatalmasak, és számos közösségi alapú hatásvizsgálatban és független szakértői tanulmányban kimerítően dokumentálták őket; mivel az előrejelzések szerint a projekt veszélyezteti a természetvédelmi területeket és az élőhelyeket; mivel annak ellenére, hogy a projektben részt vevő partnerek a projekt gazdasági és foglalkoztatási előnyeiről szóló bejelentéseket tettek, számos kelet-afrikai ember és kelet-afrikai civil társadalmi szervezet továbbra is határozottan ellenzi a csővezeték és a kapcsolódó projektek megépítését, azt állítva, hogy annak a helyi közösségekre és a környezetre gyakorolt hatása nem éri meg a vele járó kockázatot;
- D. mivel az ebből a nagyszabású kőolajprojektből származó tervezett kitermelés nagy részét 2030 után termelnék ki és értékesítenék; mivel a kőolaj Ugandában történő kitermelése évente akár 34 millió tonna szén-dioxid-kibocsátást keletkeztetne; mivel a Nemzetközi Energiaügynökség (IEA) 2021. évi jelentésében figyelmeztetett arra, hogy a globális felmelegedésnek az éghajlatváltozás legrombolóbb hatásainak megelőzése érdekében történő, 1,5°C-ra való korlátozása az új olaj- és gázipari fejlesztések azonnali leállítását teszi szükségessé; mivel több környezetvédelmi és éghajlat-politikai szakértő rámutatott e környezeti és társadalmi hatásvizsgálatok számos kritikus hiányosságára, mivel elkerülhetetlennek vélték, hogy „a projekt élettartama során az EACOP-ból eredően olajszenyezés következzen be”;
- E. mivel 2022. január 24-i közleményében az ENSZ négy, az emberijog-védők helyzetével foglalkozó különleges előadója aggódalmát fejezte ki az ugandai olaj- és gázágazatban dolgozó emberijog-védők és nem kormányzati szervezetek letartóztatása, megfélemlítése és bírósági zaklatása miatt; mivel a jelentések szerint különböző emberijog-védők, újságírók és civil társadalmi szereplők tevékenységét büntetni rendelték, megfélemlítést és zaklatást szenvedtek el, többek között Maxwell Atuhura környezetvédelmi jogvédő és az Africa Institute for Energy Governance (Afrikai Energiaügyi Irányítási Intézet) nem kormányzati szervezet Buliisában dolgozó helyszíni tisztviselője, akihez betörték és akit önkényesen letartóztattak; Federica Marsi olasz újságíró, akit 2021. május 25-én önkényesen letartóztattak; Joss Kaheero Mugisa, az Oil and Gas Human Rights Defenders Association (Olaj- és Gázipari Emberijog-védők Szövetsége) nem kormányzati szervezet elnöke, aki 56 éjszakát töltött börtönben anélkül, hogy bíróság elítélte volna; Robert Birimuye, az EACOP-projekt által érintett emberek vezetője Kyotera körzetében, akit önkényesen letartóztattak; Yisito Kayinga Muddu, a Közösségi Átalakulás Alapítványi Hálózat (Community Transformation

Foundation Network – COTFONE) koordinátora, akinek házába és irodájába ugyanazon a napon betörték; valamint Fred Mwesigwa, aki egy TotalEnergies elleni franciaországi ügyben tanúvallomást tett, és ezt követően gyilkossággal fenyegették meg;

- F. mivel 2019 óta a Total jogi lépésekkel néz szembe Franciaországban azon állítások miatt, amelyek szerint a Tilenga- és EACOP-projektekkel és azok emberi jogokra gyakorolt hatásával kapcsolatban nem készítette a francia jogszabályok által előírt gondossági kötelezettség szerinti, az egészségügyi, biztonsági, környezeti és emberi jogi kockázatokra vonatkozó, megfelelő felügyeleti tervet; mivel a Total fellebbezéseit a francia semmítőszék 2021 decemberében elutasította, az ügyet jelenleg érdemben tárgyalják, az ítélet meghozatala pedig még folyamatban van;
- G. mivel 2021. november 9-én egy uniós küldöttséget, valamint Franciaország, Belgium, Dánia, Norvégia és Hollandia nagykövetségeit megakadályozták abban, hogy belépjenek az olajzónába;
- H. mivel ezek a kőolajprojektek közel 118 000 embert érintenek: egyesek otthonát a bekötőutak vagy a feldolgozóüzem megépítésének megkönnyítése érdekében megsemmisítették, mások földjeinek egészét vagy egy részét rekvirálták, és megfosztották őket tulajdonuk szabad használatától és így megélhetésük eszközétől, anélkül, hogy előtte méltányos és megfelelő kártalanítást fizettek volna számukra; mivel a kifizetett kártalanítás gyakran túl alacsony ahhoz, hogy lehetővé tegye a kisajátított földterülettel rendelkező mezőgazdasági termelők számára, hogy olyan hasonló földterületet vásároljanak, amelyen folytathatnák a gazdálkodást; mivel ez az alacsony kártalanítás ezért súlyosan, eleve és végérvényesen veszélybe sodorja jövedelmüket és életkörülményeiket, így az áttelepített személyek már nem tudnak elegendő jövedelmet termelni családjuk élelmezéséhez, gyermekeik iskolába járatásához vagy az egészségügyi ellátáshoz való hozzáféréshez; mivel az őslakos közösségek szabad, előzetes és tájékoztatáson alapuló beleegyezéshez való jogát nem tartják tiszteletben a nemzetközi normákkal összhangban;
- 1. mélységes aggodalmának ad hangot az emberi jogoknak a fosszilis tüzelőanyagokkal kapcsolatos projektekbe való beruházásokhoz kapcsolódó, Ugandában és Tanzániában történő megsértése miatt, ideértve az emberijog-védők jogtalan bebörtönzését, nem kormányzati szervezetek önkényes felfüggesztését, az önkényes börtönbüntetéseket és több száz ember tisztességes és megfelelő kártérítés nélküli kilakoltatását saját földjéről; aggodalmát fejezi ki az ugandai olaj- és gázágazatban tevékenykedő emberijog-védők és nem kormányzati szervezetek letartóztatása, megfélemlítése és bírósági zaklatása miatt; kéri a hatóságokat annak biztosítására, hogy az emberi jogi aktivisták, újságírók és civil társadalmi csoportok szabadon végezhesék munkájukat a veszélyeztetett közösségekben, és felszólít az önkényesen letartóztatott emberijog-védők azonnali szabadon bocsátására;
- 2. felszólítja Uganda és Tanzánia kormányát, hogy kezdeményezzenek konkrét intézkedéseket annak biztosítására, hogy a hatóságok, a biztonsági erők és a szakpolitikák tiszteletben tartásuk az emberi jogi normákat és megfeleljenek azoknak; ragaszkodik különösen ahhoz, hogy az EU és más nemzetközi szereplők tartsák fenn és erősítsék meg Ugandával kapcsolatos integrált és összehangolt megközelítésüket, amely

magában foglalja a jó kormányzás, a demokrácia és az emberi jogok előmozdítását, valamint az igazságszolgáltatási rendszer és a jogállamiság megerősítését, sürgeti továbbá az EU-t és tagállamait, hogy aggályaikat nyilvános és diplomáciai csatornákon keresztül vessék fel; sürgeti az ugandai kormányt, hogy engedélyezze újra az 54 önkényesen megszüntetett vagy felfüggesztett nem kormányzati szervezet működését, és biztosítsa, hogy azok, akik anélkül kényszerültek lakóhelyük elhagyására, hogy tisztességes és megfelelő kártalanítást kaptak volna, hozzáférhessenek a földjükhöz;

3. emlékeztet arra, hogy az EACOP-projekt következtében több mint 100 000 embert fenyeget a lakóhelye elhagyásának közvetlen veszélye a megfelelő kártalanításra vonatkozó megfelelő garanciák nélkül; sürgeti, hogy az ugandai alkotmányban előírtaknak és a vállalatok ígéretének megfelelően haladéktalanul, tisztességesen és megfelelően kártalanítsák azokat, akiket kilakoltattak vagy akiktől elzárták a földjükhöz való hozzáférést; kéri a hatóságokat, hogy tegyenek további lépéseket annak érdekében, hogy megfelelően kárpótolják az embereket az elvesztett tulajdonukért és földjeikért, védjék a helyi közösségek egészséghez, környezetükhöz, megélhetésükhöz és polgári szabadságaihoz való jogát, és biztosítsanak jogorvoslatot az elmúlt évtizedek olajipari tevékenységei által érintett személyek számára; felhívja mindkét kormányt, hogy tegyék naprakésszé a földvásárlásra, -értékelésre és az áttelepítésre vonatkozó nemzeti jogszabályokat annak biztosítása érdekében, hogy azok összhangban legyenek a regionális és nemzetközi normákkal, beleértve a szabad, előzetes és tájékoztatáson alapuló beleegyezéshez való jogot;
4. ismételten felszólítja az ugandai hatóságokat, hogy tegyék lehetővé a civil társadalmi szervezetek, a független újságírók, a nemzetközi megfigyelők és kutatók szabad, érdemi és akadálytalan bejutását az olajzónába;
5. megismétli a kötelező vállalati átvilágításról szóló erős és ambiciózus irányelvre és egy ambiciózus, jogilag kötelező erejű nemzetközi eszközre irányuló felhívását az emberi jogokkal, a környezettel és az éghajlattal kapcsolatos kötelezettségek kezelése érdekében, amint azt a vállalati átvilágításról és elszámoltathatóságról szóló, a Bizottságnak szóló ajánlásokat tartalmazó, 2021. március 10-i állásfoglalásában¹ felvázolta;
6. felhívja az EU-t és a nemzetközi közösséget, hogy gyakoroljanak maximális nyomást az ugandai és tanzániai hatóságokra, valamint a projektgazdákra és az érdekelt felekre a környezet védelme és a védett és érzékeny ökoszisztémákban – többek között az Albert-tó partján – folytatott kitermelési tevékenységek megszüntetése érdekében, és kötelezzék el magukat amellet, hogy a rendelkezésre álló legjobb eszközöket használják fel az érintett közösségek kultúrájának, egészségének és jövőjének megőrzésére, valamint az éghajlatváltozással és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos nemzetközi kötelezettségvállalásokkal összhangban lévő alternatívák feltárására; felhívja az EACOP-projekt ugandai és tanzániai projektgazdáit, hogy rendezzenek minden olyan vitát, amelyet a projekt elindítása előtt meg kellett volna oldani, és vegyék figyelembe az összes fent említett kockázatot, amely veszélyezteti ezt a projektet; sürgeti a TotalEnergies vállalatot, hogy a projekt elindítása előtt egy évet töltsön el annak tanulmányozásával, hogy megvalósítható-e egy olyan alternatív

¹ HL C 474., 2021.11.24., 11. o.
RC\1263140HU.docx

nyomvonal, amely jobban biztosítja Uganda és Tanzánia védett és érzékeny ökoszisztémáinak és vízkészleteinek védelmét, csökkentve a régió számára kritikus erőforrást jelentő afrikai Nagy Tavak régiójában található vízgyűjtők sebezhetőségét, valamint a gazdasági fejlődés javítása érdekében vizsgáljon meg a megújuló energiaforrásokon alapuló alternatív projekteket;

7. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, az Európai Unió emberi jogokért felelős különleges képviselőjének, az Ugandai Köztársaság elnökének, a Tanzániai Köztársaság elnökének, valamint az ugandai és a tanzániai parlamentek házelnökeinek.